www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 69. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 25. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 69. Jersey City, N. J., Wednesday, March 25, 1931. THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ ДЛЯ ЗАРАДИ БЕЗРОБІТТЮ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Вотсон і президент палати послів Лонґворт запевнили соціялістичного провідника Нормена Томаса й делеґацію прогресовців, що вони предложать президентови Гуверови домагання делеґації в справі скликання надзвичайної сесії конґресу.

Ота надзвичайна сесія мала би бути призначена справі безробіття й усуненню фармерської кризи. Ліберали домагаються призначення з боку конґресу $500,000,000 на допомогу безробітним, а заразом видання бондів на $3,000,000,000 на публичні будови.

ДОМАГАЄТЬСЯ „ВІДРОДЖЕННЯ" АМЕРИКИ.

БЕРКЕЛІ (Каліфорнія). — Д-р Никлас Мурей Ботлер виголосив промову до 8,000 слухачів, між якими були ученики і професори Каліфорнійського університету й богато ріжних визначних людей, а в якій він підніс потребу відродження Америки.

Ботлер твердив, що Америка терпить на брак лідерів. Тому треба вертати до старого американізму, який ціхувала широка думка. Виборчі практики і двопартійна система показалися вбийчими, бо чим далі, тим менше маємо провідників. Зате повстає тип Американця, котрий є задоволений з себе й малощо знає і саме той тип вибивається на провідні місця. Наслідок цього такий, що нема другого культурного краю на світі, в якім горожани були би так байдужними до свого політичного життя, як є ними американські жителі.

ЦІНА ПШЕНИЦІ ДАЛІ ПАДАЄ.

ВАШИНҐТОН. — На збіжевій біржі в Шікаґо впали ціни на пшеницю за один день на 10 центів на бушлю. Це є наслідок заяви Федеральної Фармерської Ради, що вона не купуватиме більше пшениці для піддержання її ціни.

Кажуть, що ця заява Фармерської Ради підкопає ще більше адміністрацію і розколить республиканські ряди на заході. А дальшим наслідком буде програна Гувера при нових президіяльних виборах.

Фармерська Рада видала досі $350,000,000 і за те вдержала ціну американської пшениці на 31 центів вище від ціни, яка істнує на світовім ринку.

Якби Рада хотіла продати тепер закуплену нею пшеницю, то мусіла би втратити суму $85,000,000.

Дехто домагається, щоби Фармерська Рада далі купувала пшеницю, але обчисляють, що коли би держати її на складі яких три роки, заки піднесуться ціни, то за самий склад треба би заплатити $148,500,000.

СЕНАТ ДОМАГАЄТЬСЯ СЛІДСТВА НАД УПРАВОЮ НЮ ЙОРКУ.

ОЛБАНІ. — Цілком несподівано перейшла в стейтовім сенаті резолюція, 26 голосами проти 24, якою рішено покликати леґіслятивний комітет, котрий має перевести доходження в справі ріжних скандалів, які є звязані з адміністрацією міста Ню Йорку.

До цього комітету входять 3 сенатори і 4 есемблимени.

Кажуть, що ця резолюція перейде і в есембли. В сенаті перейшла тому, що до неї прилучилися два демократичні сенатори.

ГУВЕР У ПОРТО РІКО.

САН ХУАН (Порто Ріко). — До столиці Порто Ріка прибув президент Гувер у товаристві ґовернора Рузвелта й приняв делеґації, які вказували президентови на розпучливе економічне положення острова.

Президент не дав ніякої відповіди щодо евентуальної допомоги.

ПЯТЬ ДНІВ НА МОРІ БЕЗ ВОДИ І ЇЖІ.

БВЕНАВЕНТУРА. — Корабель „Серіґо" з лінії Гамбурґ-Амеріка привіз до цеї коломбійської пристані летуна американської маринарки, Верне Ворен Гершмена, котрий попав був підчас лету й котрого фльота узнала за загинувшого.

Виявилося, що Гершмен мусів злетіти на воду, бо попсувався мотор літака. На воді держав себе в гумовім малім човні. І так пливав 5 днів, а за ним гонили голодні акули, ждучи на жертву. Виратував йий німецьким кораблем, летун, виголоднілий, спраґнений і почорнілий від промінів сонця, прийшов скоро до себе і зараз зателеґрафував до жінки і дітей, що він здоров.

КАТАСТРОФА ВОГНЕВОЇ СТОРОЖІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Огнева сторожа в Малверн, яка складалася з добровольців, гнала з цілою силою, щоби вгасити вогонь, який вибух на фармі. На скруті дороги перевернувся автомобілевий віз, яким їхали пожарники. Наслідок цього нещасливого випадку був той, що 11 пожарників згинули на місці, а 11 було важко побитих.

ДИРЕКТОР БАНКУ ДЕФРАВДАНТОМ.

В Будапешті арештований директор великого банку, Константин Бальоґі, який здефравдував у банку півтора міліонів пенґів. Його арештували в хвилині, коли пробував застрілитись, бо, видно, боявся наслідків свого вчинку, який викрився. При переслухані цей директор зізнав, що загальна економічна кріза штовхнула його на шлях дефравдації.

ЛЕДОЗВАЛ ЗАСИПАВ КОРШМУ.

В Медельсерталі в швайцарських горах Сан-Готар ледозвал скотився з гір на коршму і зруйнував цілий дім. Під ледозвалом згинуло 6 осіб, себто 4 члени родини власника коршми і двох туристів, які якраз сиділи за столом при обіді. Трупи жертв ледозвалу вже вдалося добути зпід руїн.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ГРЕЦІ.

Недалеко Леонтаріону в Греції вискочив зі шин поспішний поїзд. Кілька возів перевернулося зовсім, а один розбився. В катастрофі згинуло 16 пасажирів, а 65 осіб було ранених.

АВТОР „ЦІЯНКАЛІЯ" АРЕШТОВАНИЙ.

В Берліні арештовано письменника Фридриха Вольфа, чого драма „Ціянкалій" викликала була свого часу у Львові бурю протестів з боку католиків. Вольфа арештували за те, що він як лікар зганяв жінкам плід. Як відомо, на цю саму тему написана й драма „Ціянкалій", у якій він боронить право жінки позбутися у виняткових випадках плоду. Разом з Вольфом арештовано його помічницю, лікарку Ельзу Якубович. Виявилося, що автор „Ціянкалія" усував плід 123 вагітним жінкам, а між ними було 38 незамужних.

НОВИЙ МЕДИЧНИЙ ВИНАХІД.

Віденська преса подає, що професор Жиґмонт Фройд та його асистентка, Камінерова, винайшли сировицю, яка вцілила людині дає можливість пізнати, чи її організм має зародки недуги рака, чи ні. Навіть на організмі зовсім цілком здоровім ця сировиця викликає на місці вщіплення опухлину, якщо є в організмі бацилі рака, а не викликає ніякої опухлини, як організм здоровий. Цей винахід дасть можливість передбачити цю недугу та боротися з нею в самих початкових її стадіях, що, очевидно, є важним поступом у боротьбі з раком.

ПОСИЛКИ З ЕВРОПИ В РОСІЮ ГОЛОДНИМ.

В заграничних часописах, а в першу чергу московських, поміщено таке оголошення: А. Годованніков, 36 Ру Діюдяфой Парі XII, перебирає для пересилки до радянського Союзу гроші і пакунки з мукою, крупами, ріжного роду товщі як: солонина, масло й інше.

Колись своїм хлібом Росія годувала себе і майже всю Европу. Совіти, щоб здобути гроші на аґітацію, також за безцін вивозять свої продукти за границю. Совітські піддані, мовляв, голодні можуть зачекати на той час, коли, як в пісні співається: Не буде ні голодних, ні рабів...

СПІРТОВИЙ МОНОПОЛЬ У РУМУНІЇ.

Багато краєвих і заграничних фірм вносили до правительства свої оферти, під якими умовами вони були би готові перебрати спіртовий монополь. Жодна оферта не ґарантує державі певного річного доходу, а лише готові виплатити державі зараз суму 500 до 600 міліонів левів на рахунок будучих доходів.

Між краєвими фірмами є ґрупа барона Наймана з Араду, котра має найбільшу спіртову фабрику в Румунії й кілька меньших у Семигороді, відтак ґрупа Розмана в Клюжу, котра має 22 фабрики, та ґрупа Гітера й Браєра з Орадя Маре, котра має 14 фабрик. Усі фірми з Семигороду. З Буковини не будуть нічого купувати.

ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ПАМЯТНИК У ЛЬВОВІ.

На Трибунальській площі у Львові стоїть собі позолочений памятник польського гетьмана Яблоновського, про який уже писалося в нас, що польські мистецькі круги обурювались проти того, що цей памятник позолочено. Перед місяцем хтось збиточний перемалював у ночі цей памятник на червоно, мовляв: коли смак творців цього памятника дозволив, щоби гетьман мав золоту барву, то чому не червону? Залежи очищено цей памятник від червоної барви, а вже в ночі з дня 21. на 22. лютого хтось позволив собі на новий сміливий жарт. Перемалював голову й обличча та пояс цього гетьмана темно-блакитною барвою. Тепер перед памятником збирається весела публика і балакає між собою, що тим разом цей жарт є ділом якогось Українця, котрому конечно захотілось бачити у Львові памятник, помальований національними красками. Памятник цей близько маґістрату, де і в ночі багато поліцаїв, тому жартівливого маляра треба вважати справді відважним.

СПРАВА ОГИДНОГО ЗЛОЧИНУ ПЕРЕД СУДОМ.

Михайло Базьо з Дерновець, у Жовківщині, любив Олену Захарко й овочем тієї любови був син. Хоч дитина була нелюбима, то родичі Олени полюбили свого внука, не докоряли дочці і казали, що такі випадки по людях ходять та най дитина росте собі. Але Михайло Бадзьо хотів конечно позбутись дитини і коли Олена спала, він влив дитині до рота велику дозу карболіту, від чого дитина серед страшних мук померла. На днях перед львівським судом розпочалась розправа проти цього безсердечного батька. Бадзьо признався до вини, але розправу перервано, щоби покликати ще кількох свідків. Олена Захарко також була арештована, але виявилося, що вона в нічому не винна і її звільнили.

УЧЕНЬ ПОВІСИВСЯ В КЛЯСІ.

У Станиславові професор покарав 7-годинним карцером за невідповідне поведення 17-літнього учня VI. кл. гімназії ім. Красінського, Боруха Горовіца. Вірта, Горовіц, якого вважали взірцевим учнем, так перейнявся тією карою, що повісився в клясі, де замкнений відсиджував кару. Коли терціян вечором прийшов, щоби випустити учня, застав уже трупа.

НОВА КОМУНІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ НА УКРАЇНІ.

Радянська преса оповіщає, що на Україні утворилась нова організація, а саме „Союз червоних партизанів". До цього союзу належать тільки ті повстанці, які боролись проти української національної армії 1918-1920 років. Ціль союзу дальша боротьба з „націоналістичними елементами" на Україні.

КАСІЄР КАСИ ХОРИХ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед львівським карним трибуналом відбулася розправа проти касієра львівської Каси Хорих, Йосифа Гуля, під закидом, що спроневірив готівку на викупно векслів на 450 дол. та 5,000 зол. Обвинувачений боронився, що тих грошей не хотів узяти собі, а пізніше хотів їх втягнути в книжки. Трибунал з причини недостачі доказів увільнив Гуля від вини та кари.

САМОВБИВСТВА СЕРЕД УЧЕНИЦЬ.

В Кременці кинулася під поїзд 19-літна учениця ґімназії, Евгенія Францківна, а на другий день померла. Причиною самовбивства — лихе свідоцтво. — Недалеко Хомотова кинулася під поїзд учениця варшавської ґімназії, Галина Петрівська. Поїзд відрубав їй ноги і вона з болю благала, щоби її добити, і померла аж за кілька днів.

ВІННІПЕҐ ПЛАТИТЬ СОЛОНО ЗА БЕЗРОБІТТЯ.

Безробіття не обходиться дешево для міста Вінніпеґу. Звіт фінансової комісії за останній тиждень лютого виявляє, що місто заплатило за саму допомогу самотним (нежонатим) чоловікам суму $21,249. Правда, дві третини з тої суми має місто дістати назад, третину від провінції, а третину від домінії, а все таки і сім тисяч долярів на тиждень є сумка не мала.

НАВІЗІВСЬКИЙ ГРОЗИТЬ КАНАДІ ВІЙНОЮ.

Навізівський, один з комуністичних провідників у Канаді, грозить Канаді війною з Совітським Союзом за те, що Канада заборонила імпорт совітських продуктів. Свою погрозу висловив Навізівський у промові в Робітничім Домі у Вінніпеґу дня 4. березня на вічу, скликаннім для вибору делеґації, зложеної з робітників і фармерів, котрі малиб поїхати особисто до Совітського Союза і на власні очи переконатися, як там добре. Очевидна річ, що делеґатами будуть вибрані тільки „свої" люди, які в кождім випадку будуть хвалити Совітський Союз, бо інакше, хоч би й дістали дозвіл заїхати до Совітського Союза, то не дістали дозволу вернутися назад.

МІНЯЮТЬ ПШЕНИЦЮ ЗА КАВУ В БРАЗИЛІЇ.

Ліндольфо Кольльор, бразилійський міністер праці, промислу і торговлі, оповістив, що канадійські капіталісти зробили Бразилії оферту міняти канадійську пшеницю за бразилійську каву. Вони хочуть купити велику скількість бразилійської кави під умовою, що заплатять за неї канадійською пшеницею. Які це капіталісти зробили таку оферту урядови Бразилії, цього міністер не виявив.

ЕВРОПА ЗАНЕПОКОЄНА НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ ЮНІЄЮ

ЗА КІЛЬКА ДНІВ НІМЕЧЧИНА Й АВСТРІЯ ДАДУТЬ ВИЧЕРПУЮЧІ ПОЯСНЕННЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецьке громадянство з задоволенням зустріло повідомлення про митне обєднання двох німецьких републик. Промисловці надіються від цього значного поліпшення економічного стану обох держав. Звичайно, фактичне обєднання прийде ще не так скоро, бо треба перевести велику працю для нового перегруповання та врегульовання економічно-фінансового життя обох держав, відповідно новим умовам.

Міністер справ заграничних, Курціюс, приняв у себе на авдієнції послів Франції, Італії й Англії. Він дав коротке пояснення, що економічний союз Німеччини з Австрією не порушує версальського та інших мирових договорів. Як приймуть це пояснення бувші союзники та держави Малої Антанти, ще не відомо. Німеччина й Австрія цими днями повідомлять через своїх послів усі держави про німецько-австрійський економічний союз.

Тепер ще годі сказати, як до цього поставляться европейські держави, а особливо держави Малої Антанти, в першу чергу Чехословаччина, яка дуже поденервована новим ґрупуванням німецьких держав.

ФРАНЦУСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ НЕЗАДОВОЛЕНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Вся французька націоналістична преса рішучо й різко виступає проти австрійсько-німецького економічного обєднання. В ньому вона бачить нарушення Німеччиною й Австрією мирових договорів та шлях до повного злиття цих держав.

Націоналісти кажуть, що колиб Франція не евакувала була Рейнської области, то до такого зближення тих двох німецьких републик не прийшлоб. Зокрема ця преса нападає на миролюбиву політику Бріяна. Уряд ще не заявив публично своєї опінії.

ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ ҐАНДІЯ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Коли звідси виїздив до Лагори спеціяльний потяг з Індійцями, членами всеіндійського конґресу, натовп Індійців урядив ворожу демонстрацію проти членів конґресу взагалі, а проти Ґандія зокрема. Індійські екстремісти незадоволені з політики примирення з Англією, яку повели тепер Ґанді та інші націоналістичні лідери Індійців.

Демонструючи ворожо проти своїх лідерів, натовп вигукував: „Геть з Ґандієм!"

РОЗІГНАЛИ КОМУНІСТИЧНІ БАНДИ.

ШАНҐТАЙ (Китай). — Націоналістичний уряд офіційно повідомляє, що залізнича лінія між Пекіном і Ганковом остаточно звільнена від комуністичних банд і по ній вже почали їздити потяги між цими двома містами. Комуністи тримали в своїх руках частину цієї залізниці майже два тижні.

Генералісимус Кай Шек вислав проти комуністів 50,000 війська, яке тепер з успіхом звільняє від комуністичних банд простори між Ганковом і Пекіном.

ЛЕГКИЙ ПРИСУД ЕСПАНСЬКИМ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ.

МАДРИД (Еспанія). — Лідери недавньої невдалої революції засуджені воєнним судом до вязниці на 6 місяців і 1 день кождий. По еспанським законам ця кара може бути ще зменшена.

В урядових колах кажуть, що уряд постарається знайти законні підстави, щоб зовсім звільнити засуджених від кари, або зменшити її до можливого мінімума. Король уже вернувся зі своєї поїздки до Лондону, звідки він прислав свій маніфест про привернення населенню Еспанії всіх конституційних ґарантій і про призначення нових виборів до парляменту та всіх місцевих самоврядувань.

НІМЕЦЬКІ ПОСЛИ ЗАСУДЖЕНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — 70 послів до райхстаґу, членів національно-соціялістичної та комуністичної партії, стратили свою посольську недоторканість. Райхстаґ більшістю голосів ухвалив, що вони задля своїх нападів на уряд та на самий парлямент стратили своє посольське право недоторканости.

Тому декому з лідерів націоналістів-гітлеровців та комуністів доведеться тепер іти до вязниць, щоб відбути кару, яку на них наложили суди за ріжні протизаконні поступки.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ МОЛИТВИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — По відомостям з Білгороду італійський посол в Югославії заявив в імени свого уряду протест проти того, що в церквах Югославії відправлено поминальне богослуження за Славян, які загинули від італійського терору. В протесті спеціяльно підчеркнено присутність на однім з таких богослужень двох сербських міністрів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Америці і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С. Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

Уми і серця наші переняті ідеєю української державности. А прямуючи до цеї державности, ми йдемо ріжними шляхами. Але якими шляхами ми не ступалиб, приходимо до переконання, що без свідомих і освічених міліонових українських мас нам української держави не мати.

І коли ми думаємо про революцію, про зброю й гармати як середники, при помочи яких доводилось нам боротися з ворогами і яких ми потребуватимемо при новій збройній розправі, то не забуваймо при тім ще й на інший рід зброї. А цею зброєю є книжка,яка веде до просвіти, а та до культури.

Кулями і гарматами не стріляють що дня. Але культурними здобутками можна нищити ворога без упину, в кожний час.

І дивно стає нам, що вважаємо вже себе людьми свідомими і відданими українській справі, що ми ще досі звертаємо таку малу увагу на книжку, а зосібна на українську книжку. А чейже добра книжка є сильніша від тисячок гармат!

Ми дуже часто вважаємо себе людьми дуже революційними і навіть щиро віримо в революцію, яка прийде й принесе нам остаточне визволення. Але в той самий час не піддержуємо найбільшої революційної сили: доброї української преси і доброї української книжки.

А якжеж може розвиватись українська культура, як ми можемо здобувати світ для української культури, коли не попираємо української книжки? Культурні народи потребують переглянути тільки наші видавництва, як і числа передплатників наших газет, щоби прийти до переконання, що в тім нема нічого дивного, що ми не маємо своєї держави, коли ми ще досі не розуміємо ваги книжки і газети.

Місяць березень призначено в краю на пропаганду книжки. На протязі березня всі книгарні дають певний опуст на замовлені в тім часі книжки. В тім місяці відбуваються спеціяльні відчити про потребу поширення книжки, а преса пригадує раз-у-раз, щоби користати з місяця дешевої книжки.

В Америці книжкова справа занедбана. І коли так далі піде, то українська книжка не матиме незабаром ніякого збуту. Бо люди думають про нове радіо, чи новий автомобіль, але ніколи — про нову книжку, про свою найкращу й найдешевшу розраду й про свого найвірнішого приятеля. Живемо у важких часах, але саме тепер повинні ми найбільше горнутись до книжки.

Інж. Дм. Андрієвський.

УКРАЇНСЬКА ПРОПАГАНДА ЗА КОРДОНОМ

(2)

Щодо хліборобства, то нашій пропаганді доводиться **поборювати совітську систему колективізації** й инші спроби, які коштують український нарід великі жертви. Тим більше, що совіти своєю системою намагаються **винародовити** Україну і **спролетаризувати** населення. Отже, в тому є замах на саме національне істнування нашого народу.

Коли взагалі совітська політика на Україні по **окремих** ділянках дещо й дає для нашого народу, то це треба завдячувати **самому народові,** часто-густо тому **спротивові,** який та політика в цілому викликає в нього (політичне освідомлення). Так ті здобутки і треба пояснювати перед чужинною опінією, не відносити їх на рахунок режіму чи московського панування; навпаки, нинішню економічну політику большевиків на Україні треба у **цілому** заперечувати.

Маємо стверджувати в нашій пропаганді великий **соціяльно-політичний** здвиг, що відбувся на Україні наслідком революції. Той здвиг не потребуємо оцінювати, лише маємо пояснювати, щоби згодом уникнути незрозуміння, упередження, спротиву з боку закордону. Чужинці мусять здавати собі справу, що **Україну не можна обернути в кольонію европейського капіталу.** А тим менше можна говорити про реставрацію старого дореволюційного соціяльно-політичного устрою. Хай чужинці знають, що **ані відібрання землі в селянства,** що користає з неї вже 11—12 років, **ані відбудова „єдиної неділимої" Росії неможливе.** Над цим наша пропаганда мусить пильно й уперто працювати, щоб усунути ті труднощі й ускладнення, які вяжуться з соціяльно-політичними постулятами нашої національної справи.

Дарма цілий час повторювати, як то роблять у нас і в Росіян деякі „пророки", що большевицький режім розкладається сам собою, що совітська влада падає, неминуче мусить впасти, і то незабаром. Життя й події заперечили слушність цих прогноз. Навпаки, — доводиться ствердити тривкість режіму і влади совітів та пояснювати той факт річевими аргументами. Але разом із тим треба настоювати на **шкідливости, небезпечности його для нашого краю, для Европи, для цілого світа,** вказувати на його розкладові впливи та його суперечність із духовим і матеріяльним укладом життя цивілізованих народів. Маємо повторювати, що, власне, з огляду на його живучість і небезпеку, боротьба, й то чинна, нагайна, з ним у самім його осідку **конечна.**

Треба підносити, що совітський режімові найбільше загрожують ті сили, які нурту, ють і зростають під його тиском і проти яких він безсилий. Такими силами є **національні рухи,** яким йому не сила ставити опір і які він мусить толерувати всупереч своїм засадам. Його спроби „осідлати" ті рухи не повелися й ніколи не матимуть успіху після певного ступня їх розвитку. Вони, як стихійні органічні явища поломлять всі перепони й повалять совітську владу на тих теренах, на яких вона стрічається з ними. Большевицька влада де-далі що-раз більше утотожнюється з **московським імперіялізмом,** якому що-раз сильніще протиставиться **сепаратизм поневолених народів.** Не через зовнішню інтервенцію, яка лише скріпить большевизм, і не підпомоганням російської еміграції, що чужа свому народові, а лише **підтримуванням національних рухів можна звалити большевизм.**

Це найкраще можна спостерігати на Україні, як розбуджене національне почуття ставить опір большевицьким плянам. Маємо подавати факти й всвітлювати, як зріст **української національної свідомости** зменшує впливи московського інтернаціоналізму. Вказувати на неспроможність большевиків розвязувати національну проблему, на облудність гасел комунізму, на перекручування і фальшування голошених ними засад (самоозначення аж до відділення); подавати ідею **національної революції** на Україні як єдине можливе розвязання питання большевицького панування на широких просторах колишньої Росії та вказувати на наближення її. Соціяльний стан революції вже перейдемо; нині зачинається національний, який мусить дати **Українську Державу.** Єдино це гасло, різнозначне відділенню від Московщини, може і мусить двигнути широкі маси українського народу на боротьбу з московським большевизмом. Представляти національну революцію як широкий **масовий рух,** що знайде відгуки скрізь, дуже й терпить від чужинецького панування український нарід.

Вже нині маємо підготовлювати чужину до зрозуміння і прийняття тих шляхів, якими піде державне будівництво на Україні. Замало обгрунтовувати наші змагання **засадами самоозначення,** але треба вказувати на рацію **організації політичного й економічного житя** широких просторів Сходу Европи. Геополітичні, етнічні, господарчі умови рівнини чорноморського запілля вимагають повстання там **великої, сильної держави.** Лише така держава буде життєвою й обєктивною, буде всилі встояти проти натиску сусідньої Азії й московського імперіялізму, нормувати економічний вимін із зовнішним світом, насамперед з Европою. Столицею тої держави може бути лише Київ, історичний і духовий центр тих просторів. Обєднання вколо нього ріжних етнічних груп відбудеться не шляхом завойовання, лише створенням **спільного фронту, зверненого проти Московщини.** А тому козаки є для України спільниками, а народи кавказькі — натуральними союзниками. Піддержати такий бльок народів є в інтересах Европи, яка через нього може розширити рямки своєї економічної й політичної системи, а рівно ускшідливити Московщину, що завжди буде загрозою для заходу.

Відносно моментів, які мають відношення до нинішнього положення Західних Українських Земель під Польщею, то зрозуміло, що маємо при кожній нагоді підкреслювати **органічну повязаність тих земель із східньою Україною.** Треба затерти в уяві чужинців той факт, що Галичина сотки літ жила відокремлено від решти України. І в самій термінольоґії називати Галичину, Волинь та Холмщину західніми провінціями України. Треба зазначувати **спільність національно-культурної традиції всіх земель,** підносити спільність сучасного житя і творчости українського народу, підпирати це ріжними манїфестаціями у краю й на чужині (еміґрація). Виясновати тяжіння одної частини до другої, не прихильністю совітів до Українців під Польщею, чого на ділі нема, і не симпатією українського населення до совітів, що цілком хибне, а лише стихійним гоном мас і провідних верств до обєднання. Змальовувати **злуку всіх земель** у перспективі і після заникнення большевицького режіму на Україні. Виясновати перед чужинцями особливо значіння західніх провінцій як **лучника України з Европою** і як національного піємонту.

Ми не повинні грати на руку Полякам, виріжнюючи в нашій закордонній пропаганді окремі краї Західніх Земель (Галичина, Волинь, Холмщина), з огляду на їх етнічний характер чи культурні традиції. Щонайбільше, коли мова про політичний статут і міжнародні акти, маємо узглядновати ріжницю між ними. Загалом маємо підносити **окупаційний характер володіння ними Польщею, заперечуючи слушність і правильність договорів,** зроблених без згоди українського народу (постанова Ради Амбасадорів, Ризький договір). Пригадувати всі ті **злочини й насильства, яких допустилася Польща** від початку окупації, й підносити факт недодержання нею умов і **невиконання міжнародніх зобовязань.** Маємо голосити, що той факт **позбавляє Польщу права на Західні землі,** навіть із погляду формально-юридичного і перекреслює постанову Ради Амбасадорів. Він витворює на українських землях **стан безправства** отвертої насильної окупації. Для української сторони якенебудь порозуміння з Поляками неможливе, бо тим порозумінням чи самими переговорами ми признаємо той стан за нормальний і поставилиб себе в повну залежність від насильників. Поведення польського сойму лише потверджує такі твердження, і може прийти час, коли українська репрезентація мусить вийти звідти, бо її присутність там безпредметова і ніякого хісна для українського народу з неї нема.

Маємо доводити, що **включення Західніх Земель у склад Польщі** позбавлене найменшої слушности, бо замісць скріпити її, воно **Польщу ослабило.** Історичні відносини між обома народами, традиційна політика Поляків унеможливлюють співжиття їх в одній державі. Український елемент надто важний, щоб Поляки могли дати собі раду з ним силою. **Чинна боротьба Українців проти Польщі була, є й буде.** Не повинні ми ховати й замовчувати актів тої боротьби. Хай вона й не подобається „сильним мира цього" в міжнародній політиці, але **самий факт нашого спротиву змушує їх ставитися до нас уважніше** й рахуватися з нашими змаганнями. Коли світ переконається, що Польщі не сила нас задушити, лише тоді він задумається над справедливістю наших домагань. Подаючи акти чинної боротьби на Західніх Землях, маємо заперечувати накидувані нам Поляками большевицькі тенденції й викривати **національно політичний зміст боротьби.**

Польську господарку на Західніх Землях змальовувати як **грабіжницьку і нездарну.** Загалом Польща не спроможна організувати економічного життя в себе, а ще менше на окупованих землях. І тут вона найменше дбає про населення, лише визискує його як кольоніяльні народи (нищення лісів). Злидні та невдоволення серед українських мас цілий час зростають наслідком польської економічної політики. Звідси **соціяльне напруження,** загроза спокою й ладу. При тім заперечувати якібудь симпатії українського населення до большевицьких рецептів, зазначуючи, що **кадри комуністичної партії на Західніх Землях творять Поляки та Жиди.** Підносити також уживання Польщею економіки для політичного гнету українського народу (кредити кооперативам). Загалом представляти польську економічну політику як безглузду, шкідливу для Европи, а змагання чи зрії Польщі поширити її на більші простори (чорноморське запілля) як абсурдні й небезпечні.

(Конець буде)

ВІДПОВІДИ РЕДАКЦІЇ.

П. Я., Міннеаполіс, Мінн. — „Свобода" містить даремно відозви з краю від наших центральних інституцій, а також з сіл, від читалень, Соколів, Січей і т. д. Колиж хто хоче, щоби містити в газеті фотографії орхестри з його села чи Народного Дому, то мусить заплатити за клішу. Годі вимагати, щоби часопис покривав ще й такі видатки.

В школі.

Питає інспектор у школі:

— Хто з вас знає, де лежить Австралія?

З дітей ніхто не відповідає.

— Бачите, каже тоді інспектор, як то недобре, що ви не вчитеся. Випадоб вам їхати до Австралії, то не зналіб куди.

Пополудні того дня вибрався інспектор до сусідної школи пішки і, прийшовши на роздорожжа, мусів тих самих дітей питати, котрою дорогою йти. Діти показали, а поміж собою говорять:

— Нас питав, де Австралія, та ганьбив, що не знаємо, а сам не знає навіть, куди від школи до школи перейти.

—o—

Підчас світової війни якийсь французький генерал, уже підстаркуватий, оженився з молодою дівчиною.

— Тепер мусітиме боронити двох фронтів, — сказав на це Клемансо.

—o—

Обманець.

Суддя: — Чому ви вибили ще нападеного, як зірвали йому ланцюшок від годинника?

Обвинувачений: Бо той обманець не мав зовсім годинника, а ланцюшок носив під пазухою.

Іван Фабріціюс.*)

МАТИ

Пополудне на тропікальний ликий пан, крім того приязний околиці Джава. Сонце жарить і добре вихований. Тому кожен мешканець Десагу вважав савани, рижові поля, що від Десаг, села туземців, простягаються до хребта гір Тйі-Панас. Здовж крученої стежки для себе честю, коли шукач мчиться бистро рвучко кришталько чистенький потічок, яким орхідей взяв Лясмі за жінку. який щойно народився з джерела з горячою водою. Село взяло від нього назву.

Із скелі понад джерелом зістчувся ясноволосий шукач орхідей. У руці держить обережно цвітучу роснину з грудкою землі на корінцях.

Сундапейські люди зали його вже від кількох місяців. То був крепкий Голяндець. Ті ростини, що їх назбирав, відсилав великим „капаль ані" (воєнним кораблем) із Керібону до тієї далекої країни, відкіля прийшли білі. Йому радо позволяли ходити тут по горах, бо він був привітливий та добре вихований чоловік. А це так рідко траплялося в тих людей, що приходили відтам. Вони великі пани, одначе зле виховані та дурні. І він був дурний. Таж він орхідеї, які найшов, а які кожна дитина знала по імень, ділив на відомі і... нові! Самособою, він був дурний. Всеж він був великий пан, крім того приязний і добре вихований. Тому кожен мешканець Десагу вважав для себе честю, коли шукач орхідей зайшов у його бамбусову хату, щоби відпочати та напитися води.

Лясмі сиділа перед батьківською хатою на землі. Бавилася та сміялася з Картіною, своєю малою товаришкою. Лясмі була наче розцвіла ростина в оранжерії (теплярні), наче яка княжна із казки. Бо і в сільських пластарих переказах сказано, що прапрадіда Лясмі був унуком султана.

А Картіна не мала ніяких предків, мала лише бабусю. Тому й не була така ніжна, як Лясмі, мала тверді груди, а була така сильна, як її малий брат, що сидів на хребті буйвола, коли орали савани.

Обоє могли мати по чотирнацять або пятнацять літ. Обі дівчині мусіли таки мати однаково літ, бо Лясміни батько казав, що тямить добре, що обі родилися тогосамого дня того року, як був вибух вулькану Кльоет. Тоді то згинув його батько під горячою лявою.

Шукач орхідей переходив попри хату Лясмі. Хотів дуже пити, тому попросив води. Лясмі винесла йому горня кокосового молока. А як гордився батько, що чужий, знатний пан сидів у його хаті! Показував йому всі свої дорогоцінности „пузака": гострий „кріс" (ніж) свого дідуся, орилянтову шпильку своєї бабусі... подарував йому архідею, що її великий пан хотів у нього купити. А шукач орхідей взяв Лясмі за жінку.

* * *

Коли маленькому Ньо, синові шукача орхідей та Лясмі, було пять літ, післали його у Голяндію, де є найліпші школи. Батько не хотів, щоби його син виростав у країні діточих забобонів. Він оженився з Лясмі не як поет, лише тому, що був самітний. Шукав орхідей у пралісах не як поет, лише як муж науки. Таким теж повинен був колись бути Ньо, тому мусів виїхати.

Того дня Картіна, що пішла з Лясмі як її наймичка, — сиділа в своїй комірці та плакала. Абож то він не був і її дитиною? Чи вона не доглядала його, ще заки народився? Одначе голосно плакати не важилася. Лясмі заборонила їй, бо великий пан сказав їй, що Ньо там у далекій країні виховається на великого пана, такого як його батько.

Коли корабель відпливав із Керібону, Лясмі плакала за своїм синком, як він кивав до неї. Його тримала на руках нова пістунка. А як великий пан казав їй вертати у хату, вона все ще стояла, хоч корабля вже не видно було. Потім уже гляділа лише на море.

* * *

За шість літ Ньо вернувся. Батько занадто затужив за ним. Таж і тут були школи, правда? А Ньо певно вже навчився сміятися з тих річей, які заслуговують, аби з них сміятися. В Голяндії чейже не навчили його душі вірити в безосновні чуда. Врадуваний батько обняв сина на чередку корабля. Ось уже везе його додому, на стрічу ненці, яка жде на нього, а яка все ще така лагідна та мила, наче княжна з казки.

Тих діточих листів, що їх син посилав із Голяндії, Лясмі не читала, бо вона не навчилася читати, тай не вміла тієї мови, в якій листи були написані. Одначе вона робила щось такого, що ще кріпкіше ділало, ніж усі листи: коло серця носила молочний зуб свого синка! І що дня думала про нього! Коли де йшла, думала: „Дитино, ходи зі мною!" А коли сиділа, думала: „Дитино, сиди зі мною!" Так знала напевно, що звязки між ненькою і дитиною мусіли бути зовсім такі сильні, як від дня його народження аж до того дня, як корабель відвіз його з Керібону. То вже було шість літ тому, казав великий пан. Ах, ті білі! Що вони знають про невидимі речі! Вони все висловлюють числами!

Ньо ступив на ґалерію хати, на якій вижидали його Лясмі та Картіна. Вони взялися були за руки, пара боязких дівчат. Ніодна з них не важилася скоєше привітатися з ним, бо він уже був такий майже великий, як пан.

Таж радощів і болю не виявляється так отверто. Це кожен знає. Добре вихована людина це той, хто вміє загнувати над собою. Картіна знала це також, одначе не могла заволодіти над нервами, тому перша скрикнула: „Ньо!" Ньо схопив її й поцілував в обі щічки. Потім Картіна взяла в уста мережану хусточку, щоби не скрикнути.

Тихо, тихесенько жалілася Лясмі: „Добридень, Ньо! Добридень, мій хлопче!" Потім Ньо і її поцілував. Хлопець скривав збентеженість у веселости, звернувся до батька та спитав по голяндськи:

— Котра з них є моєю матірю?

Лясмі не відвертала допитливого погляду від хлопця. Гляділа на нього великими очима, повними сльоз, трівожно-тужно. Намацуючи руками й пальцями — тими малими руками, що не вміли писати, та які були такі дуже ніжні, що потверджували давній переказ про її королівське походження — тими руками, наче сліпа водила по тілі своєї дитини. Наче обнюхувала його, як це роблять звірята в пралісі, коли хочуть розпізнати своє віднайдене молоде. Її пальці блукали допитливо по його волоссю, по його лиці, по його плечах і руках. Вона припала на коліна, а коли її руки дріжучи пересунулися на його ноги, а вкінці на його стопи, вона геть низько припала до нього та лице притулила до його ніг.

—o—

*) Іван (Ян) Фабріціюс, голандський письменник, жив довго в кольоніях. Описав в оповіданнях і театральних пєсах тамошні відносини.

НОВІСТЬ! НА ПЯНО НОВІСТЬ!
35 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ
в обробленню славного музика й композитора
В. БАРВІНСЬКОГО.
за 1-го доляра
КРАЩОГО Й ДЕШЕВШОГО ВИДАННЯ ДОСІ НЕ БУЛО.
Головний склад у книгарні „Свободи":
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.
або
„SURMA", 103, AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕ НАША НАЦІОНАЛЬНА ЧЕСТЬ!

Доводилося мені бути свідком, як в українській хаті слухали радіо по радіо та батьки з захопленням [illegible] дітям своїм ріжні [illegible]ночки" та Бартків і Ма[illegible]ка учили їх польських [illegible] і польських „мазурків". І мені стало. Як це може [illegible]ходи в теперішніх часах могли тут на американських заціплювати в на[illegible] ріжні „краковячки" та [illegible] їх польських пісень, [illegible] діти не вміють навіть [illegible]говорити по українськи. [illegible]ерший „пацифікацій[illegible] надається чейже до кращого. Саме тепер повинні ми дбати про те, щоби наші діти защіпити любов до свого, а згодити те, що [illegible]ходить з рук наших ворогів, котрі нищать нашу культуру, а тимсамим не можуть зачисляти себе до культурних народів.

Я теж був би подбати, щоби наші всюди свої години на радіо з доброю українською програмою.

Г. Дорожовський,
Филадельфія, Па.

—o—

ВСТАВАТИ, КОЛИ СПІВАЮТЬ „ЩЕ НЕ ВМЕРЛА" Й „ЗАПОВІТ".

[illegible] Давне на українських [illegible] ще завважує, що [illegible]ходиться тепер слухати [illegible] більше пісень стоячи. [illegible] співати якусь пісню, [illegible]ходиться „За Україну", [illegible] подібно, а сейчас піднімається громадянин, встає [illegible] руками інших, щоби [illegible] вставали.

[illegible] сумніву, що такий гро[illegible] руководиться гарни[illegible]ваннями. Але цього ще [illegible], щоби вводити на на[illegible] святах звичаї, які вво[illegible] замішання, а дотого змушують чужинців стояти через [illegible] і чотири пісні, [illegible] без потреби.

В культурнім світі водиться, [illegible] встають тільки при співан[illegible]національного гимну. В той [illegible] віддається отце спеці[illegible] пошану тому гимнови. І [illegible] тому, що лише тій пі[illegible] віддається пошану повстан[illegible] і мешь, оте повстання має [illegible] значіння.

[illegible] Українців, встають [illegible] при співанню „Ще не [illegible]" а зі спеціяльної по[illegible] до нашого генія Тараса [illegible] встають ще, коли [illegible] його „Заповіт".

[illegible] другий національний [illegible] „Не пора" співають зви[illegible]чайно по „Ще не вмерла". Тоді нема потреби вставати, бо люди і так стоять.

При співанню інших пісень вставати не треба, хоч би ті пісні були цілі присячені Україні. Цього треба придержатися і не робити підчас концертів непотрібних замішань.

Коли співають „Ще не вмерла", не треба рухатися, вибиратись і розмовляти, а треба стояти поважно, співати, або слухати.

Нюйорчанин.

—o—

Книги — морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду має досить,
Дивині перли виносить.

Іван Франко.

—o—

Поки живий, — мерщій несіть
Сліпому світило просвіти,
І в серце, смертю сповите,
Живую надію закроїть!

Михайло Старицький.

—o—

Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужого научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

Т. Шевченко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Свято в память Т. Шевченка.

Американська місцева газета Cleveland Plain Dealer, Monday, March 16, 1931, про свято Т. Шевченка подає так:

1,200 Pay Tribute to Ukrainian Poet.

More than 1,200 Cleveland Ukrainian gathered in the ball room of Public Hall yesterday afternoon to hear a program of choral and orchestral music offered in commemoration of the 70th anniversary of the death of Taras Shevchenko, Ukrainian patriot-poet.

Dressed in the colorful peasant costumes of their native land, the Ukrainian National Choir of 100 voices carried the brunt of the program of sixteen numbers. Recitations, vocal and instrumental solos and music by a special orchestra of 50 boys made up the balance of the concert. The audience applauded frequently. The program included six poems of Shevchenko's which have been set to music.

The concert was sponsored by the United Ukrainian Organizations of Cleveland, comprising more then 25 societies and clubs. Joseph Bych was chairman of the committee on arrangements. The choir was directed by Prof. G. Pawlowsky. Charles Lesko conducted the orchestra.

Клівлендець.

—o—

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВА В ПАТЕРСОНІ, Н. ДЖ.

Цеї суботи, 28-го березня, в 8-мій годині вечером, відбудеться в Патерсоні, Н. Дж., вистава українських виробів і цікава програма, зложена з образка сватання, співу і танців. Місцем вистави буде Women's Club, на post Broadway і Graham Ave., а дістатись там дуже легко бо "bus No. 50 Graham Ave." іде від ситі год попри будинок Women's Club. Вступ вільний.

Всіх громадян з Патерсону й околиці просимо прийти зі своїми старшими дітьми, або вислати дітей самих, щоб діти могли побачити, як Американці захоплюються українською штукою, і в такий спосіб пробудити в тих молодих грудях почуття до свого. — За комітет:

В. Семенина.

—o—

— Що вам впало до голови, пані, що ви дітям Канарчукової покупували на ялинку дарунки?! Таж я знаю, що ви їй все старається робити на зліть.

— Саме тому купила я одній її дитині трубку, а другій барабан!

—o—

Суддя: Якого знаряддя вжив обвинувачений при побитті свого противника?

Обвинувачений: Ніякого, пане суддя, то була ручна робота.

—o—

— І не вдалося вам уратувати вашого приятеля з рук людоїдів?

— На жаль, ні — відповідає славний мандрівник — як я прийшов ратувати його, мій приятель був уже скреслений зі спису страв.

—o—

Цікавий.

— Тату, як лікар може пізнати, коли Китаєць має жовтачку?

КОРИСТАЙТЕ З МІСЯЦЯ ДЕШЕВОЇ КНИЖКИ.

КУЛЯМИ І ГАРМАТАМИ НЕ БОРИМОСЯ З НАШИМИ ВОРОГАМИ ЩО ДНЯ. АЛЕ КУЛЬТУРНИМИ ЗДОБУТКАМИ МОЖНА НИЩИТИ ВОРОГІВ КОЖНОГО ДНЯ, В КОЖНИЙ ЧАС. ДО КУЛЬТУРИ ДОХОДИМО ПРОСВІТОЮ, А ДО ПРОСВІТИ ПРИ ПОМОЧІ КНИЖКИ.

І ОСЬ ТОМУ КНИГАРНЯ „СВОБОДИ", ЩОБИ ПРИЧИНИТИСЯ ДО ПОШИРЕННЯ КНИЖКИ МІЖ НАШИМ НАРОДОМ В АМЕРИЦІ, ПРОГОЛОШУЄ, ЩО

ДАЄ В ЧАСІ ВІД 25-го БЕРЕЗНЯ ДО 25-го КВІТНЯ 1931 Р.

25% ОПУСТУ

НА КНИЖКОВІ ЗАМОВЛЕННЯ ВІД $2 ДО $6, А

35% ОПУСТУ

НА ЗАМОВЛЕННЯ ВИЩЕ $6 — З ВИНЯТКОМ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ВЧІТЬСЯ СПІВАТИ

Українці — співучий нарід. Так звичайно кажуть. Правда! Українець любить співати, але він часто-й думає, що співати — значить кричати так, „як дзюб виріс", або „як мати навчила". Аби тільки сильно, аби „гору" взяти. Ми співучий нарід; але чим пояснити собі те, що прим. на останнім концерті елевів Інституту ім. Лисенка (середні і вищі роки) в червні 1930 р. на 15 елевів було всього 2 (двох) співаючих (сопран, тенор). Годі собі це пояснюватиме „відсутністю засобів", бо коли є такі, що мужуть учитися гри на фортепяні і скрипці, то мусять бути й такі, які малиб за що вчитися співу. Не можна й думати, що в нас спеціяльні таланти людець до фортепяну і скрипки, а голосових матеріялів нема. Знаємо з досвіду, що в нас тіх матеріялів богато, дуже богато. Але — і це якраз чисто українське — ми думаємо, що до співу не треба науки, що декламувати може кожний, якому язик рухається, що бесідником є кожний, хто потрапить годину-дві говорити напамять. На те, що наші співаки-хористи скоро хрипнуть, декламаторки — не чути в другім куті салі і не розуміти слів на половину, що бесідник по своїй голосній промові чується, якби копу змоло тив, — на те ми не вважаємо, бо так з тим зжилися, що це це в нас найпринодніше явище.

У нас вкорінилася думка, що співу може вчитися лишень той, хто хоче „йти на сцену". Натомісць уважалиб ми дурним того, який учиться „для себе", чи „для домашніх потреб", хоч учимося грати на фортепяні і т. д. також звичайно „для себе"; цього вчимося тому, бо без науки ми навіть „бренькати" не вмілиб. Але я певний, що якби ми могли гупати на фортепяні „самі з себе", як гупаємо по голосових струнах „самі з себе", тоді на науку фортепяну і т. д. записувалисяб лише ті, які хотілиб „іти на сцену".

Цей погляд, що лишень великі голоси можуть учитися співу, а не пересічні смертельники, довів до того, що від науки співу у нас сторонять, але вчаться грати на інструментах, хоч наперед ніхто не може судити, чи є талант, чи ні. Цьому останньому ми не дивуємося, бо тут рішає замилування; але як таке вистарчає до науки гри на інструменті, то чому вважаємо науку співу за щось зовсім надзвичайного? В Німеччині тисячі жінок і мущин учаться співати, хоч на сцену може йти лишень малий відсоток і тому більшість про сцену не думає. Ба, нераз показується, що людина, яка ніколи не думала бути на сцені, йде туди, бо щойно школа відкрила в неї талант. Однак вистарчає, бо **кожна нормальна людина зі слухом може вчитися співу, а якщо спів любить, то повинна вчитися співати.**

Ця наша байдужність до науки співу має ті наслідки, що наші поняття про красу в співі є доволі примітивні. Нам імпонує в співі сила, хоч співак не є боксером, ні силачем. Без сумніву, що співак потребує нераз сильних акцентів, але і в цьому мусить бути краса, а не брутальний крик. Ми так привикли до того, що нас здивувалоб, якби баси в хоровому співі не закричали у вищих тонах тенорів, а тенори „вгорі" не червонілиб. Не диво, що тенор, який „витягне" високе „б", „га" — про „це" й не говори — є предметом адорації.

Звідки цей подив „гори" в співі? — В матеріяльному розумінні „гори" в співі **нема.** Переконання, що чим вище „вгору", тим тяжче співати — находить ніби підтвердження в житті: під гору тяжко йти. Цей фізичний рух перенесено на спів. Думаємо, що у вищих позиціях мусить бути фізичний рух, праця. Тимчасом крім видихового воздуху нема іншої праці. Бо працею годі назвати те, що горло зміняє дещо своє положення, а саме: **при темних, басових тонах воно в найвищому положенні, а чим ясніший, вищий тон, тим горло йде нижче в долину!** (Найнижче воно тоді, як позіхаємо; тоді й найбільш отворене). Тим ріжниться добре вишколений співак від ляйка, який **тисне „яблоко Адама" в долішніх тонах в долину, а якому воно підскакує вгору у вищих тонах,** замикаючи свобідну струю видиху; це пізнаємо по теноровій горі баса, гострій горі тенора, а різкій або й разячій — сопрана. Причиною цього є те, що коли „яблоко Адама" йде вгору, то на голосові струни лягають т. зв. кишеневі струни (губи), через що голосові струни не можуть дрожати, вібрувати, лишень на краях. При правильному співанні їх відділює надутий „вентрікель Морґана" і тому голосові струни можуть дрожати свобідно в цілости, даючи повний тон. Тому то у доброго баса найнижчі тони є тонами, а не хрунькуванням чи медвежим воркотанням, а ріжниця в красі тону між горою і долиною є мінімальна; тому то в тенора або сопрана і високі тони не є гострі, стиснені, а повні і мягкі. При неправильному співанні ударяють себе голосові струни, співак скоро хрипне, а вкінці дістає загрубіння струн, яке звичайно є початком кінця чи то співацької карієри, чи співанням взагалі.

Наука співу полягає на виключенні невластивих чинностей горла й устної ями. Це дається пояснити приміром: Хто не вчився йти руками по драбині, той вимахує ногами і цілим тілом, хоч ці рухи є зовсім зайві і людину томлять. У співі „працюють" в горлі голосові струни, а всі зайві рухи сусідніх органів треба вилучити. Це найтрудніше! Виміючи це, не відчуваємо співу як тяжкої роботи, але як забавку. (Втома по довшім співанні є наслідком довгого глибокого віддиху). Натомісць хто забарикадує дорогу видихови, стисне горло „як цитрину", в того язик бігає, як хоче, а мязи лиця, як у мумії, цьому — без сумніву — тяжко „витягнути гору".

Ми, як співуча нація, яка дійсно любить спів, повинні звернути на це дещо більше уваги. Як хочемо, щоби наша співацька культура піднеслася, то мусимо заохотити до науки співу ширші круги бодай молоді. **Треба вибити собі з голови думку, що співу треба вчитися тому, хто думає посвятитися сцені. Кожний, хто любить співати, повинен учитися співу.**

Д-р Юрко Стецюк.
(„Діло").

Рай і поступ

М. Драгоманова. — Ціна 40 центів.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Partola вас зачудує

Якщо любите лагідні і приємний домашній лік на недомагання шлунка; як любите лік, який є успішний, який дає досконалі висліди без ніяких болів і без нудоти — будете дуже задоволені зі славної Partola.

Зажийте ці 2 чудодійні пілюлки перед сном, а завтра рано встанете, почуваючи себе добре, відсвіжені, змітні, з чистим умом, повні енерґії. Partola є для вас ідеальною пилюлькою.

А як бажаєте зробити своїм приятелям справжню прислугу, скажіть їм про чудові висліди, які ви мали з уживання Partola.

Partola повинна знаходитися в кождій українській хаті.

Partola можна дістати в усіх ліпших аптиках. **Жадайте правдивої.** Як не ма її у вашій аптиці, замовте просто від нас. Велику коробку славної Partola вишлемо відворотною почтою на кожду адресу за 1 доляра або 6 коробок за лише 5 доларів. Замовте сьогодня, безпровольочно!

Partola Products Co., Dept. B-2,
162 N. Franklin St., Chicago, Ill.

МУЗИЧНІ ТВОРИ.

—o—

ВИДАВНИЦТВО „УКРАЇНА".

Велике, велике видання українських і чужих народів (сатирі) світа звуків; сильний, гарний шпір, [illegible] гарний читкий друк, елеґантне викінчення.

Українські пісні на один голос в супроводі фортепяна, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Ой не низенько; 2. Лутсм іду, коня вести; 3. Ой у тебе, Олесю; 4. Де ти бродиш, моя зоре; 5. Ой ти дівчино заручена; 6. Стоїть гора високая; 7. Ой зрада, карі очи, зрада; 8. Ой учора орав; 9. Віють вітри; 10. Ой не винен, тільки я; 11. Вийшла я; 12. Було рубати зеленого дуба; 13. Ой вдоль гора; 14. Дівка в сінех стояла; 15. Зелена яблинонько; 16. Ой не світи, місяценьку; 17. Не ходи, Грицю, на вечерниці; 18. Ой зійди, зійди, ясен місяцю; 19. Дощик капає дрібненько; 20. Ой і не стелися, зрешатий барвінку; 21. Посіяла руту, мяту; 22. Чи ти, милий, пилом пришиб; 23. Дивлюсь я на небо; 24. Стелися, барвінку; 25. Не гріми за горою; 26. Баламуте, іди з хати; 27. Ой зійди, зійди, ти зіронько ранесенька; 28. Широкеє болоненьько; 29. Ой, ми не можемо жити в люботі; 30. Чиє прекрасна розстання мого; 31. Добрий вечір, панночко; 32. Пропала надія; 33. Ой летіла зозулонька; 34. Ой гаю мій, гаю; 35. Ой не шуми, гаю, зелений барвінче; 36. Ой, ти, зелений барвінче; 37. Чи я в лузі не калина була; 38. Ой, сама я сама, як билинонька в полі; 39. Ой сама-ж я, сама пшениченько жала; 40. Ой, ти, чайку любий; 41. Мене мати за те лають; 42. Поїхав вітер на Вкраїну; 43. Ой, ти, ли ідеш, Янтуше) 1.50

2 Українські пісні на один голос в супроводі фортепяна, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Ой ходив чумак; 2. Реве та стогне Дніпр широкий; 3. Ой у полі могила; 4. Чи се-ж та криниченька; 5. Ой запив козак; 6. Ой краче, краче та чорненький вороно; 7. Ой у полі криниченька; 8. Ой, ти, козаче за Дунай; 9. Тихо Дунай воду несе; 10. Ой на гору козак воду носить; 11. Ой, козаче бо то тай за-вороні; 12. Пасла дівка ребеньки; 13. Ой ти зоре вечірняя; 14. Заклялась дівчинонька; 15. Ой у полі озеречко; 16. Горе-ж мені, горе; 17. Шумить, гуде дібровонька; 18. Нема гірше так нікому, 19. Та орав мужик зрай-дорогу; 20. Ой біла чайка небоньку; 21. Вийшла в поле косарі; 22. Ой іхав гори та буйний вітер віє; 23. Матюк Веснівка; 24. Сінницький: Як перечуш в ночи; 25. Заремба: Солоненько; 26. Сінницький: Не співайте мені ледні пісні; 27. Сінницький: Кілько дум тут переснилось; 28. Сінницький: Бабине літо; 29. Сінницький: І не питай мене; 30. Сінницький: Мені байдуже) 1.00

Ч. 3. Українські пісні й думи на один голос в супроводі фортепяна, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Закурилась Україна; 2. Ой зійшла зоря вечіровая; 3. Ой Морозе; 4. Про Нечая; 5. Дума про Морозенька; 6. Дума про гетьмана Нечая; 7. Про Довбуша; 8. Ой у полі біл камень лежить; 9. Ой у полі тай у Бариш полі; 10. Ой пущу я кониченька в саду; 11. Ой в городі на ростоці; 12. Ой на гору огонь горить; 13. Ой і горе, нещасна доле, 14. Про голоту) 70

4. Українські гимни, зібрав Евген Турула, (зміст: Вербицький: Ще не вмерла Україна, на один голос в супр. форт.; 2. Вербицький: Ще не вмерла Україна, муж. хор; 3. Не пора, міш. хор в супр. форт.; 4. Не пора, муж. хор; 5. Людкевич: За тебе, Україно, муж. хор в супр. форт.; 6. Людкевич: Для України живем, муж. хор в супр. форт.; 7. Кишакевич: Не плакати нам, міш. хор в супр форт.; 8. Мир вам, братця, на один голос в супр. форт.; 9. Ярославенко: Гимн українських соколів, муж. хор; 10. Як умру, то поховайте, муж. хор в супр. форт.; 11. Лопатинський: Вставай Україно, міш. хор в супр. форт.; 8. Мир вам братця, на один голос в супр. форт.; 13. Нижанковський: Нова Січ, муж. хор в супр. форт.) 75

Ч. 5. Українські воєнні пісні (козацькі й стрілецькі), зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Колесса: Ой гук, мати, гук, муж. хор; 2. Біда тому козакови, муж. хор; 4. Ой на горі жито, муж. хор; 5. Ой Морозе, Морозенку, муж. хор; 6. Ой зая зоря, муж. хор 7. Ой їхали козаки з обозу, муж. хор; 8. Олен важе темненьки нічки, муж. хор; 9. Ой їхали козаченьки з високої гори, муж. хор; 10. Гей там на горі там женці жнуть, муж. хор; 11. Вахнянин: Ой ішли наші сини Запорожці, міш. хор 12. Лисенко: Ой діброво, темний гаю, міш. хор; 13. Лисенко: Калина, міш. хор; 6. Лисенко-Колесса: На городі козо броду, міш. хор; 7. Колесса: Ой умер старий батько, міш. хор; 8. Топольницький-Людкевич: Ой три шляхи, міш. хор; 9. Людкевич: Закувала зазуленька, міш. хор; 10. Волошин: Чого мені тяжко, міш. хор; 11. Роздольський-Людкевич: Сонце заходить, міш. хор; 12. Лисенко: Вітер-гай нагинає, міш. хор; 13. Лисенко: Барвінок цвів, міш. хор; 14. Лисенко: Була козонька Гандзя, міш. хор; 15. Лисенко: Ой дівчина рибчина, муж. і міш. хори жіночі, мішані і мужеські з солями сопроновими, тенороними і басовими в супроводі фортепяна) 1.00

Ч. 10. Музика до Кобзаря, хори, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Б. Вахнянин: Думи з „Невольника", хори жіночі, мішані і мужеські, з солями сопрановими, тенороними і басовими, в супроводі фортепяна; 2. Ярославенко: Тече вода під явора, міш. хор в супроводі форт.; 3. Топольницький: Перебенди, міш. хор; 4. Топольницький: Хустина, в трох частях, хори мішані і мужеські, з фортепяновими і тенороними солями, в супроводі фортепяна; 5. Ярославенко: Вечір, муж. хор; 6. Роздольський: Сонце заходить, муж. хор; 7. Гавронський: Ой у саду, хор міш.; 8. Левицький: За бабраком бойчик, муж. хор з баритоновим солом; 9. Колесса: Було колись в Україні ревіли гармати, муж. хор; 10. Лисенко: Кантата до 50-их роковин смерти Т. Шевченка, про баритона, тенора і мішаний хор, в супроводі фортепяна) 1.00

Ч. 13. Прелюдії Василя Барвінського для фортепяна (5 композицій) 70

Ч. 14. Музика до сліз 10. Федькович та инших авторів, хори, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Нижанковський: Гуляли, муж. квартет; 2. Людкевич: Як я, братця, раз сконаю, муж. квартет; 3. Вербицький-Колесса: Гей по горі, міш. хор; 4. Лаврівський-Нижанковський: Річенка, міш. хор; 5. Лаврівський: Осінь, міш. хор; 6. Січинський: Кеби я був пташком, муж. хор; 7. Топольницький: Фортепяти (І. Кайт), міш. хор в супр. форт.; II. Спів „Гаївок", жіночий хор в супр. форт.; III. Козак іде, міш. хор в супр. форт.); 8. Кумановський: Вязанка народних пісень (Летів орел поза море), міш. хор; 9. Нішінський: Закувала та сива зазуля, муж. хор в супр. форт.) 75

Ч. 15. Музика до сліз В. Пачовського, хори, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Людкевич: Цвіщ Мачо, жін. хор в супр. форт.; 2. Людкевич: Українська баркарола, жін. хор в супр. форт.; 3. Січинський: Над гори до хмар, муж. хор в супр. форт.; 4. Хор під земнею, водаліц, муж. хор в супр. форт.) 70

Ч. 16. Музика до сліз Б. Лепкого, сольоспіни і супроводі фортепяна, впорядкував Евген Турула, (зміст: 1. Барвінський: Вечерниці хат; 2. Барвінський: В лісі; 3. Січинський: Фінал) 70

Ч. 17. Музика до сліз І. Франка, хори, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Сенниця: Слава всему, слава, міш. хор з тенороним солом; 2. Ярославенко: Кантата, міш. хор; 3. Лисенко: Ой що в полі за дивоче, хори жіночі, мішані і мужеські в супр. форт.; 4. Січинський: Даремне пісне, муж. хор; 5. Лисенко: Вічний революціонер, муж. хор в супр. форт.; 6. Ярославенко: Місяцю, князю, міш. хор; 7. Людкевич: Вічний революціонер, муж. хор в супр. форт. на 4 руки; 8. Ярославенко: Пісня генів ночи, муж. хор) 75

13. Твори на фортепян Василя Барвінського, (зміст: І. Пісня; 2. Серенада; 3. Імпровізація) 75

Ч. 19. Українські маршові пісні, для хору, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Лисенко: Гей не дивуйте, добрії люде, муж. хор в супр. форт.; 2. Ой на горі та женці жнуть, на один голос в супр. форт.; 3. Максим козак, Заливай, на один голос в супр. форт.; 4. Ой у лузі тай при березі, на один голос в супр. форт.; 5. Дума-маш на смерть Т. Шевченка, міш хор; 6. Ярославенко: Марш українських соколів, на два голоси в супр. форт.; 7. Вербицький: Де Дніпро наш котить хвилі, муж. хор; 8. Ми гайдамаки, муж. хор; 9. Колесса: Марш-пісня Січових Стрільців, муж. хор; 10. Бажанський: До бою, муж. хор в супр. форт.; 11. Ярославенко: Стиг, муж. хор; 12. Червоно калина, муж. хор (гарм. Ф. Колесса); 13. Колесса: Жовнирські похорони (похоронний марш), муж. хор; 14. Копко: Мій край — мій рай, муж. хор з баритоновим солом) 75

Ч. 20. Українські марші, на фортепян, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Лисенко: Марш чорноморських козаків „Козачок-ненько"; 2. Завадський: Перший марш запорожський на 4 руки; 3. Завадський: Другий марш запорожський; 4. Завадський: Гостий марш запорожський; 5. Завадський: Перший козацький марш; 6. Калиновдь: Другий козацький марш; 7. Лисенко: Жалібний марш, 8. Заремба: Запорожська маршева пісня „Гей же ви, хлопці, славні молодці") 75

Ч. 22. Українські танці, на фортепян, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Вишопольський: Український козак; 2. Метеличенко: З Тропак; 4. Кохновка: Тропак; 5. Завадський: Чабарашки, 30 композиції) 1.25

Ч. 23. Українські танці, на фортепян, зібрав Евген Турула, (зміст: 1. Ярославенко: Українська шумка; 2. Завадський: Українська; 3. Завадський: Українська шумка; 4. Завадський: Українська шумка; 5. Безкоровайний: Для розрадки, думка і коломійка; 6. Лісчинський: Коломийка; 7. Ярославенко: Любощі, українські вальси; 8. Лопатинський: Русалка, укр. вальс; 9. Завадський: Український кадриль; 10. Єдлічка: Кіточки з України, попурі) 1.25

ПОЗІР! ПАСЕЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА ЗОРГАНІЗОВАНА МОЛОДЖ В ПАСЕЙКУ

— улаштовує —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В СУБОТУ ВВЕЧІР, ДНЯ 28. БЕРЕЗНЯ 1931 Р.

в салі Будров Вилсон, Школі ч. 12, в Пасейк, Н. Дж.

Святочну промову виголосить гром. В. КЕДРОВСЬКИЙ. Дірігент хору о. БОДНАР. В концерті беруть участь добре знані молоді артисти, як: ЮСИФ ДМУХОВСЬКИЙ і панна ХОМАКІВНА з збірним хором зорганізованої американської молодіжи. 69,71

„ТАРАС ТРЯСИЛО" В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Подається до загального відома всім Українцям міста Нюарку і околиці, що по довгих коротодах, нарешті буде висвітлена фільма: „ТАРАС ТРЯСИЛО", В ЧЕТВЕР, ДНЯ 26-го БЕРЕЗНЯ, в Українськім Робітничім домі під ч. 59 Бікон улиця. Без огляду на переконання всі Українці надто високо цінять і люблять фільм „Тарас Трясило". Всі Українці в Нюарку повинні масово прийти та побачити фільм, що є найкращим зображенням життя на Україні у великій добі змагань героїських борців низовиків Запорожської Січи. Ніхто не пожалує часу, коли прийде на фільм. Приходіть сами і кличте своїх знакомих. Початок в годині 6-тій без перерви до 10.30 ввечір. 69-70

Товариство „Єдність".

БЕЗ ЛІКАРСТВ - БЕЗ ОПЕРАЦІЇ

Недавно винайдено новий інструмент Нюрокаламетер, який має неоцінене значіння для всіх людей.

Сей інструмент переникає всі частини людського тіла — тимсамим висвітлює, де є причина людської хороби. Якіб назви найріжнородніші хороби не мали: як болі голови, грудей, жолудка, нирок, малокровність, параліж, ревматизм, нервозність, колення в крижах, в лопатках, в колінах і болі в ногах, безсонниця, жовчеві каміння, жіночі недомагання — ті всі хороблиі прояви мають свою причину остаточну і є певна річ, що перед сим інструментом ніякий хоробливий обяв не укриється і не затаїться. Кождий хорий, по приложенню сего інструменту до його тіла — власними очима буде видіти, де є жерело його недуги. Офіс д-ра Й. Мілера в Нюарку набув сей інструмент для потреби і вигоди хорих людей.

Всі, що підпали на здоровлю, без ріжниці, чи їх хороба тревае довше чи коротко — нехай не тратять надії. З найтящої хороби можна повернути назад до здоровля, коли дійсну причину хороби розпізнається. А місце і причину хороби виказує докладно новий інструмент Нюрокаламетер.

Можете зайти до офісу з Вашими кревними і знайомими, нехай вони також переконаються на власні очи.

Офіс отворений кождого дня від 9-тої до 7-мої години вечером — в неділі і свята від 9-тої до 2-гої пополудни.

DR. JOSEPH MILLER, D. C., PH. C.

62 Beacon Street Newark, N. J.

(corner Springfield Ave.).

Telephone: Mitchell 2-4427.

Розбійник Кармелюк

Історичний роман в 6-ох томах, М. П. Старицького.

Ціна $2.40.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОМЕР ПОЛКОВНИК НОВОХАЦЬКИЙ.

Дня 27 лютого, в год. 2 попол., попрощала востаннє українська кольонія в Берліні бл. п. полковника К. Новохацького. Знеможений земними трудами і вічною боротьбою за кращу долю своєї нації, відійшов він на вічний спочинок.

Покійний родився в Полтаві 15 травня 1870 р. Походив з родовитих українських дворян. Середню освіту закінчив на Україні, а вищу в Америці, де здобув собі звання інжинера. З Америки повернув на свою рідну землю, щоб працювати для свойого народу. Та, на жаль, не довелося йому довго працювати. Він вступив в державну московську службу і його перенесли на Далекий Схід. Там, будучи на службі, перебув він у 1901 р. китайське повстання і в 1904 р. японсько-московську війну, за що дістав високі відзначення. Працював він на китайській залізничій дорозі. В 1911 р. переведено його до Забайкальського Козачого Війська, де він перебув до 1917 р. В 1917 р. дістав він становище контрольора армії північного фронту, а в 1918 р. гетьман призначив був його начальником Военно-Санітарної Комісії для военно-полонених у Німеччині. Перебуваючи в часі світової війни й революції в Мінську, зорганізував він там Українську Громаду, а відтак на доручення Українського Уряду став консулем у Мінську (див. спомини полк. К. Н. в „Розбудові Нації" за 1930 рік).

Покійний відзначався надзвичайною особистою хоробрістю. За прикриття відвороту в Порт-Артурі дістав він ордер хоробрости 4-го степеня. За бої в Порт-Артурі одержав ордер св. Станислава 3-го степеня з мечами й бантом, дальше мав покійний ордер св. Станислава 2-го степеня, ордер св. Анни 3-го степеня, срібні медалі за китайський похід і відтак за японський похід, бронзову медаль за народний перепис, срібний нагрудний знак за Порт-Артур і срібний знак Забайкальського Війська та инші.

Поза своїм фахом покійник пробував своїх сил на літературному полі. Писав поезії, які частинно друкувалися в ріжних виданнях, писав свої спомини і т. д. По своїй вдачі був тихим чоловіком. В останні часи був він майже зовсім спаралізований і лежав довший час у лічницях. Помер в лічниці Герцберг коло Берліна. Похоронено його на православному цвинтарі в Берліні — Тегель. Український студентський хор відспівав йому востаннє „Вічная Память" і земля закрила на віки труну з тілом. На похороні взяло участь около 50 осіб, що лише вказувало на те, що покійника всі любили і вважали своїм обовязком віддати йому цю останню прислугу. Від імені Української Громади попрощав покійника д-р З. Кузелю, а в імені Союза Українських Старшин в Німеччині, якого покійник був основником і довголітним членом, сотн. С. Чучман. Вартоб ще згадати, що покійник був почесним членом Спілки Студентів Українців в Німеччині від її заснования до кінця свого життя.

Вічна йому память!

ОДЕРЖИТЬ $3,700.00

Двацять вісім людей, від хлопців до старших мущин і женщин, недавно розвязали загадки і одержали нагороди з Фонду Доброї Волі. Вони одержали суму $34,210.00. Ми депозитували понад $7,900.00 більше грошей в банку у Шікаґо, щоб роздати за нові нагороди. Тут маєте нагоду показати свою здібність. Всі нагороди роздається за згодою участників, коли постанова скінчиться.

ЗНАЙДІТЬ БЛИЗНЯТ

Тут є 12 фотографій Клари Бов, славної фільмової акторки з Парамаут. Переглянете сі образці уважно. В першій мірі вони всі виглядають однаково — тому переглянете їх добре — і не робіть блуду. Слідіть за познаками.

Познаки: Десь між тими образцями є два, і тільки два, однакові — однакове чесання волосся, коннірець і рукави. Це є образці Клари Бов. Коли ви маєте щастя їх віднайти, то сейчас запишіть числа тих близнят до мене, щоб я міг їх передати судіям нагород.

В ДОДАТКУ $850.00 ЗА ТОЧНІСТЬ.

Коли ваша відповідь буде точна, то будете одним з тих, котрі будуть мать першенство до отсих нагород — новий 90 к. с. аероплан Вікоманд (разом з інструкціями), або $2,850 готівкою з додатком $850 за точність, разом зробить суму $3,700. Багато другого будуть роздано в сей сам час. Подвійні нагороди, коли двох однаково відгадали сі образці. Нагороди в готівці для всіх участників. Нема меншої нагороди як $10.00. Не буде більше загадок до розвязання. Ніякі зобовязання. Може ви будете одним з тих щасливих, що одержите найвищу нагороду. Не шліть грошей, тільки поспішіться.

M. J. MATHER, Adv. Manager, Room 677, 54 W. ILLINOIS STREET, CHICAGO, ILL.

СЕРЕД КНИГ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ.

„Двайцятьпять-ліття Національного Музею у Львові. Збірник під редакцією директора музею І. Свєнціцького. Наукова Фундація Галицького Митрополита Андрея Шептицького. Львів 1930 року".

Під таким назвиском зявилася на українському книжковому полі нова книжка на 124 сторінки великої чвірки. Як видно з наголовку, ця книжка присвячена історії великої української національної святині й української гордости в Галичині, Українському Національному Музеєві. З технічної сторони книжка видана досить гарно, хоч можна було побажати, щоб вона була оздоблена ріжними зразками українського мистецтва, що переховується в музею. Для цього й місця в книжці досить навіть при такому розпределеню матеріялу, який у ній тепер зроблено.

В книжці вміщені статті й замітки ріжних осіб по таким відділам: І. Спомини проводу; II. Спомини співробітників, III. Статистика 25-ліття і т. д. Директор Національного Музею І. Свєнціцький в більшій статті дає нарис зросту й діяльности музею від заснованця його й до останнього часу. Ця стаття Свєнціцького розділена на такі уступи: І. Як я став музейником. II. Організація церковного музею 1905—1909., III. Білоруський відділ у Церковному Музею. IV. Всебічний зріст Церковного Музею, V. Національний Музей, VI. Фахова спеціялізація по консервації зібраного, VII. Видавничі пляни, VIII. Загальна увага громадянства до Національного Музею, IX. Післявоєнний розвиток музею, X. Наукові видання Національного Музею, XI. Збірка музею як джерело наукового досліду та мистецької творчости, XII. Розбудова Національного Музею, XIII. Завдання західно-українського музейництва. З цього переліку окремих відділів статті видно, які питання в ній порушені. Правда, що розміри книжки не дозволили авторови ширше спинитися над порушеними ним темами й тому все обговорено лише в головних рисах.

Інші статті та спогади лише доповнюють те, що порушено в цій статті, або освітлюють окремі епізоди з життя музею. Ця книжка має на увазі головно звернути увагу громадянства на велику національну цінність Українського Національного Музею у Львові, щоб воно прийшло з матеріяльною допомогою на дальшу розбудову як самого домешкання музею так і на збагачування збірок музею. Вже тепер у музею переховується біля 75,000 ріжних предметів великої музейної вартости.

При кінці книжки подано кілька портретів осіб, які звязані з життям та розвитком музею.

Д-Р ЮРИЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153, Avenue B,

New York, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel.: ALGONQUIN 8625.

Урядові годині: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-ної вполудне, або після умови.

НАЗВУ

КОРАБЛЯ

і день приїзду до Америки вишукуємо в короткім часі.

ПЕГЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ

Американськими Долярами.

ПАШПОРТИ-ВІЗИ І ПЕРМІТИ

Виробляємо кождому пасажирови.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ.

Спроваджуємо родини з Краю.

Полагоджуємо Справи Старокраєві.

По всі інформації пишіть до загально всім знаного бюра:

G. KUNASHEVSKY,

179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (36)

Дівчина своїм ножем розрізала шнури, якими були звязані ноги Тарзана. Вона повела його вузоватим коридором до великої галі, де посередині був камінний стіл, залитий кровю. За ними йшли страшні дикуни по два в ряд. Тепер Тарзан зрозумів, що він попав у руки людей, котрі поклоняються сонцю, а він має стати жертвою сонця.

В галі визирало багато людських черепів з безчисленних спеціяльних заглиблень у стінах. Процесія жінок-жрець увійшла до салі з середніх дверей. Жінки були піднерезані важкими золотими ланцюхами. Золоті прикраси вкривали їх постаті. Кожна жінка тримала в руках двоє золотих горняток. Нарешті з бічних дверей вийшла ще одна незвичайної краси дівчина.

„Головна жреця", подумав Тарзан. Її руки й ноги були густо вкриті тяжкими золотими прикрасами. За її золотим поясом стирчав вкритий дорогоцінними камінями ніж. Всі клякнули перед нею. Вона щось говорила до Тарзана, але він не зрозумів її. Довше й пильно вдивлялася в нього, очікуючи його відповіди, але не дочекалася. Тоді дала знак рукою.

Кілька дужих рук схопили

Тарзана й поклали його на камінний престол. Тарзан знав, що за хвилину ця прекрасна женщина обернеться в фанатичну жрецю, котра буде палати жадобою скорше пролити його кров. Вона буде першою, що напеться його крови з золотого горнятка, яке вже було приготоване й стояло на престолі. Прекрасна дівчина з піднесеною в руках золотою паличкою повільно й поважно наближалася до Тарзана.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК пошукує парохії; добрий спів; може ряджувати представлення; вміє співати. Місце може обняти сейчас. Ласкаві зголошення прохається слати на отсю адресу: 69-70

СВЯЩЕНИК D. c o SVOBODA P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО СПІЛЬНИКА до української бучерні з невеликим капіталом. Голосились особисто або письменно на адресу:

JOHN SOBOL, 146 — 1st Ave., New York City.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

У східній Пенсилвенії, між містами Філадельфія і Алентавн, є ферма і плодовита, де мо... українці стались незадежними на своїй землі. Вибір великий, як до фарм так і ціни. Пишіть по інформації до свого Українця:

MICHAEL P. DANKEVICH, Real Estate

Perkasie, Pa.

Товариська порада і услуга.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ ... при українській церкві; може провадити хор, уряджувати представлення, концерти і з добрим успіхом дітей, твереня і добрими ... Посаду може обняти від ... Ласкаві зголошення прохається на отсю адресу:

ДЯКОУЧИТЕЛЬ W. c o SVOBODA P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ЗНАМЕНИТА ОФЕРТА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ!

Проперти в дуже гарній околиці, між Українцями, при головній ... приблизно центрем міста Перт Амбой, Н. Дж., до набутя за ... приступну ціну і на дакладні умови ... спеціяльно для бізнесмен. Українці. По ближчі інформації голоситися до

M. L., 188 Wayne St., Perth Amboy, N. J.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

Федеральний Банк має ... стейтовій дорозі, гарні будинки, виноград. Вартість $4,500, продасть за $1,800, довгий термін сплати.

ФАРМА 105 АКРІВ, ... будинки, 3 коні, 14 корів, ... Ціна $5,000, готівкою $2,000.

ФАРМА 175 АКРІВ, ... 9 коров, 3 коні. Ціна $2,700, ... кою $1,000. Голоситися до:

S. R. MORANSKI, Notary Public, Box 147, Bath, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2191 Professor St., Cleveland, O.

(Проти українського банку).

Телефон: Atlantic 2054.

Жолудкові Хлопчики

Тисячі мущин і жінок, які мали жолудкові й нервові недуги, ... відчувають своє добре здоров'я і енергію тепер по вживанню ... доньа медицина чистить ... труй, які спричинюють ... Ви ... лиш через кілька днів. ... стиг буде далеко лишив ... Ви ... стравите то, що будете їсти, ... ці болі зникнуть і ваше ... буде спокійним і відсвіжуючим.

Ка-гра-Тен перемагає ... вае подражнення нирок або ... ра, заміняє жолудок і робить ... ти вартісним. Купіть ... ні. Ви можете дістати ... кожній аптиці. Коли ... не має його, то попросіть ... замовив більшу скількість ... свого гуртовника.

ОДИНОКИЙ В НЮ ЙОРКУ куток, де можна мати свіжі і ... машні потрави — це ресторан В. і Я. Дилов

"СНЄГУРОЧКА"

315 E. 6th Street, New York City.

Tel. Orchard 4-2555.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

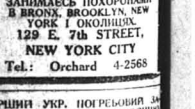

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel.: Orchard 4-2568

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЯХ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без ріжниці як далекі поїзмерности, кличте нас:

Офіс: 485 AVON AVENUE.

Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".